

1469 Et cum dubitatum fuerit, an supra dictum Decretum Sixti confirmatum obliget sub mortali: Sacr. Congr. sub die 1. Juli 1626. respondit.

Sacra Congregatio, attentis narratis, censuit, & declaravit, Regulares accedentes ad Monasteria Monialium contra formam decerit, quo hujusmodi accessus per Sacr. Congr. prohibetur, ultra penas privationis officiorum, ac vocis activa, & passiva, incurrire penam peccati mortalis.

1470 Novissime, quia plures Doctores praetendebant, non esse prohibitam allocutionem per breve tempus, etiam per quadrantem horae cum dimidio, accessus Declaratio Sacr. Congr. Conc. sub Clemente IX. ut sequitur.

Die 11. Maii 1669. Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, Concilii Tridentini interpretum, habita notitia, quod nonnulli Regulares absque licentia crates Monasteriorum Monialium adire, & frequentare non dubitent, prætententes non esse interdictum per breve tempus etiam usque ad quadrantem hora cum dimidio, quod horologio arenario aliando metiuntur, Moniales, aliasque personas intra Clausuram existentes alloqui, & hanc opinionem tamquam tutam affirment, diffidant, & forsan etiam scriptis evulgent, proprias graviter illaqueantes conscientias, & scandala confoventes: ad hujusmodi perniciose errores eliminandos, opinionem prædictam improbans, rejiciens, ac damnans declaravit, Regulares cuiuscumque Ordinis, Militia, Societatis, Congregationis, & instituti, etiam de quibus specialis mentio foret habenda, qui ad Monasteria Monialium, quamvis ab Ordinarii jurisdictione quomodo libet exempta, & etiam ipsis Regularibus subjella, vel alias speciali mentione digna, absque legitima facultate accedunt, colloquendo etiam per quodcumque modicum temporis spatium cum Monialibus, aut aliis intra Clausuram degentibus, pecare mortaliter, eosque sub excommunicationis, privationis, vocis activa, & passiva, aliquique contra Regulares accedentes sine licentia ad Monasteria Monialium statutis penas posse ab Ordinario tamquam Sedis Apostolica Delegato coerceri.

1471 Ex quibus Decretis, & Declarationibus constat, Sacr. Congregationem sub mortali prohibere quamlibet brevem allocutionem; sicut enim allocutio in se sit levis, considerata tamen sub fine extrinseco à legislatore intento, est materia gravis; finis autem legislatoris etiam brevem allocutionem prohibens, respicit bonum communitatis ad vitanda scandalorum, & pericula, quæ contingere solent. Pro quo faciunt dicta in tom. 2. à num. 12. ad 14.

1472 Eò maximè, quia speciale onus Re-

ligiosorum & Sanctimonialium est solitudinem

cellæ diligere, disciplinam regularem servare, Chorum frequentare, majori perfectioni stude re, Deo mentem tenere, & Christum sponsum amare, à quibus solent hujusmodi allocutiones divertere, & spiritum tepefacere.

1473 Ad rationes in oppositum perdoctæ respondet Donatus ex Verricelli cit.

Non tunc cessat lex, cessante fallo, aut delito presumpto, quando fundatur in presumptione facti, aut delitti, seu periculi determinati; secùs autem, quando fundatur in presumptione delitti indeterminati, & vagi; tunc enim obligat in singulis casibus, etiamsi in aliquo non adsit periculum: ut paret de eo, qui legem tulit, ne quisquam ferat arma, eo fine, ut eviterat periculum occisoris, obligat enim omnes arma portantes, et si multi illa deferant ad defensionem, vel decorem, quandoquidem legem ferens respicit id quod sollet adesse in pluribus, non autem in paucis.

Ita pariter dicendum est de legibus prohibentibus locutionem cum Monialibus, non enim presumunt periculum aliquod determinate, sed vagè & indeterminate; quare obligant omnes subditos in singulis casibus, etiamsi in aliquo non adsit periculum.

1474 Sub recentis Decretis non comprehenduntur scribentes, & mittentes litteras, quia loquuntur de alloquentibus. Attendant autem sunt constitutiones particulares dioecesum; nam in aliquibus locis adebet prohibitio sub excommunicatione, ut Neapoli.

1475 Comprehenduntur alloquentes è domo proxima, aut via publica. Verricelli cit. num. 20. & Donat. cit. 15. quia allocutio est principale, quod prohibetur; accessus vero est accessorius. Est contra Dian. part. 3. tral. 2. res. 48. Pelliz. de Monial. cap. 5. sect. 5. q. 14. num. 214. & alios, qui negant, quia pena non debet extendi ad non expressa.

1476 Comprehenduntur alloquentes cum Novitiis, aut pueris educandis, in Monasterio detentis, ut constat ex verbis Decreti, quod non solum exprimit Moniales, sed etiam Sorores, aut quamlibet aliam personam intra Clausuram degentem.

1477 Non comprehendi alloquenter cum abbatissa, tenet Verricelli tral. 8. qu. 66. n. 25. Dian. 3. part. tral. 2. resol. 48. not. 3. & alii contra Merollam; quia in odiosis, nomine Monialium non venit Abbatissa, sicut nomine Monachorum in odiosis non venit Abbas. Gloss. in c. fin. de Simon. Panorm. Donat. p. 1. tral. 6. quast. 19. num. 1.

Verum tamen est, quod Alex. VII. in Const. Sacrosancti, prohibuit hujusmodi allocutionem cum Abbatissa Urbis Romæ.

Non

1478 Non incurtere in poenas pauperes publicos quæstores pro eleemosyna sine dolo accedentes, docet Donat. tom. 3. tr. 6. q. 25. quia adebet tacita licentia, publicus actus virtutis, usus, & praxis.

1479 Non incurtere socium Religiosi habentis licentiam, docent Verricelli cit. n. 27. cum Pelliz. Peyr. & aliis, contra Delbene; quia pars est ratio de connexis, & durum est illum, mutum assistere: ita illi.

1480 Denique pro plena hujus materia notitia, Pelliz. de Monial. cap. 10. sect. 3. n. 277. habet:

Addo, quod cum Diana part. 3. tral. 2. res. 104. & ante illum Peyr. tom. 2. privil. Const. 6. Pii V. n. 36. aliquæ docti recentiores putent, Religiosum non subiacere poenis latibus contra Regulares ad Monasteria Monialium accedentes sine licentia, si alicui Moniali declarent casum aliquem conscientie; cum jura absolute vetent Regularibus accessum ad Moniales, non distinguendo inter colloctionem urbanitatis causa, aut pie tatis, & lex absolute loquens absolute debet intelligi; præterquam quod sic elusoria esset prohibitio accedendi ad Moniales facta Regularibus: quippe qui semper impunè loqui possent cum Monialibus, dicendum se cum his locutos fuisse de rebus piis, &c. sic Diana his verbis concludens: Unde quidquid sit de hoc peccato quoad forum internum, stante auctoritate doctorum virorum, Lezana Pelliz. & Bord. ubi supra saltem in foro externo possent Episcopi dictos Regulares punire tamquam Sedis Apostolica delegati: unde de abstineatibus ab his colloctionibus.

Alia de Monialibus reperies in propriis locis. De Præceptis tom. 1. pag. 29. De Officio divino pag. 51. De Officio Defunctorum, Litaniis, &c. à pag. 54. ad 56. De Alienatione bonorum & dotis, pag. 94. De Largitione munerum, à pag. 195. ad 197. De Paupertate Religiosa, peculio, & vita communi à pag. 108. ad 119. De Obedientia in 4. Præc. Decal. De Præceptis, & Regula Clarissarum in Præcepto Jejunii. De Violatione Clausuræ, & casibus reservatis, in Sacram. Poenitentia. De quadam casu Communionis, in tom. 3. n. 381.

Denique de Monialibus, agunt fusè, & plenè Donat. tom. 3. & Pelliz. ambo per totum.

MONASTERIUM VIRORUM

1481 Quidam loca Clausura, ingredi præsumit generali prohibitione, quæ quis non esset verius milititer prohibitus, si in specie exprimeretur: solum excludit casum, in quo Religiosus velit accedere ad Moniales titulo urbanitatis ad eas visitandas, v. gr. ad negotia secularia tractandas, & similia. Verum cavendum est, ne minus relaxetur ri-

Examen Ecclesiast.

L

tes tom. I. pars. 2. tract. 4. quist. 9. qua in odiosis non comprehenduntur nomine mulierum. Et Bullæ prohibentes, exprimunt Matronissas, Concessas, &c. minime Reginas &c. unde ingredi possunt absque licentia Monasteria tam virorum, quam mulierum, cum honesta familia, quæ in ingressu Monasterii Monialium non sit virorum, sed mulierum.

1483 Fundatrices non possunt ingredi Monasteria virorum, nec Monialium. Rodriq. in comp. ref. 27. num. 2. Donatus cit. qu. 10. & tom. 3. tract. 5. qu. 13. Contra Ferdinandum à Castro, & Gibal.

Quia Bulla Pii V. comprehendit mulieres omnes, cuiusvis generis, & speciei: Solum possunt ingredi Monasteria Minimorum, ex priv. speciali, & decl. S. Greg. XIII. qui declaravit, Bullam Pii V. non derogasse dicto privilegio. Minimorum; at non inde potest ad aliorum Monasteria extendi, quia (ut bene advertit Donatus) Greg. id dixit declarando, non indulgendo; unde quoad aliorum Monasteria, non derogavit motui Pii V. qui absolute prohibet.

1484 Non comprehenduntur in prohibitione puellæ ante usum rationis, pura ante septennium. Nec pares pueri quoad Monasteria Monialium. Donatus cit. qu. 7. Quoad pueros in Monasteriis Monialium, attendenda sunt edicta Episcoporum, quia solent prohiberi.

Introducentes, seu admittentes mulieres fatuas, incurvant poenas Pii V. nempe suspensionem à divinis, privationem officiorum, quia illæ possunt esse materia peccandi.

1485 Clausura Monasterii, sunt septa exteriora, intra quæ sunt loca, ad quæ non est accessus communis utrique sexui. Unde, loca clausuræ ea sunt, quæ intra septa, seu ambitum Monasterii existunt, & una clausura clauduntur. Donatus cit. q. 11.

1486 Hinc mulieres non possunt ingredi hortos, si sint intra Monasterii septa, quia sunt pars Monasterii. Possunt vero, si sint distantes, aut continui septis Monasterii, & ad eos fiat accessus, non transundo per septa, sed extra, in quantum patet aditus extra.

1487 Possunt ingredi Sacristiam, si sit Ecclesia conjuncta, unico solum pariete medio divisa, & ad eam non fiat accessus per loca Claustræ, sed per Ecclesiam, aut per Chorun; quia est pars, & officina Ecclesie. Secùs si ad eam pervenire non possint, nisi per Claustrum, & loca Claustræ. Donatus cit. q. 12.

1488 Possunt ingredi Claustra, quando in eis Missa, festa, aut divina Officia celebrantur. Item quando Processiones sunt, Donatus cit. q. 3. Matthæucci ver. Conventus, Mendo in Epis. verb. Monasterium. Rodri. in comp. ref. 27. ex vivo vocis oraculo Pii V. apud Donatum et. qui fuscè probat, non esse revocatum: Cui accedit praxis, & consuetudo. Verum tamen est (ut advertit Rodri.) quod processio non debet fieri in fraudem legis.

1489 In aliquibus Monasteriis, ultra Claustrum interius, sicut est aliud exterius, cum duabus januis, una ad publicam viam extra Monasterium, alia ad Ecclesiam, per quam ingredi solent mulieres, & recto tramite ad Ecclesiam accedere; hoc non habet rationem Claustræ.

1490 Ex Decr. Sacr. Cong. Episc. & Regul. Octobris 1588. tunc Conventus formatus reputatur, ut non possint sine censuram & poenarum incursu ingredi, aut admitti mulieres, quando ibi adest Superior localis, pura Guardianus cum familia, etiam si locus non sit plene muris, sepibus, aut fossatis circumdatus. Idem disponitur de sylvis contiguis, in quibus solent fratres deambulare. Secùs de sylvis, quæ ad ligna inferiunt, & in quibus fratres non solent ordinari deambulare. Nec quando Conventus est in fieri; ita ut solum ibi commorentur duo, aut tres fratres pro cura fabricæ; tunc non violatur Claustra, si mulieres admittantur in cellis, ubi fratres morantur; sed fratres sunt puniendi, & privandi, ut supra. Denique idem Decretum disponit, quod ubi adest consuetudo; quod mulieres inferiunt fabricæ pro manualibus, ferendo calcæ, lapides, &c. etiam si Superior localis cum familia adsit, dictæ mulieres ingredientes, pro servitio fabricæ, Monasterii partes, non incurvant censuram, dummodo non accedant ad partes, ubi fratres habitant, dormiunt, & comedunt.

1491 **Q**uoad Claustram ingredi prohibentur sub censuris, & poenis tam viri, quam mulieres excedentes septennium; ut infra de casibus reservatis.

1492 Non potest Ordinarius licentiam Monasterium ingredienti concedere matri, sorori, &c. causa visitandi filiam, aut locorem Monialem infirmam, etiam in articulo mortis, nec in habitus susceptione, aut professione. 1493 Potest Ordinarius licentiam mulieri nuptæ, maximè nobili, concedere, ut in Monasterium se recipiat securitatis causa, si

urgeat rationabile periculum mortis à marito inferenda, & alibi tutæ non sit: curaret tamen debet, ut quam citius fieri potest, exeat, Pelliz. cit. num. 125. vult, & quod non possit alius substitui virtute epichejæ, sed quod sit expectanda licentia: quia jura licentiam expressam, & in scriptis exposcent. In his autem casibus urgentibus potest habere locum conseruado.

1494 Potest Ordinarius licentiam ingredienti exteris concedere ex causa rationabili, & necessaria. Necessitas sufficit, quod sit moralis; & tunc habetur, quando opus exercendum concernit moralē Monasterii, aut particularis Monialis necessitatem, quæ non potest commodè per moniales exerceri, Donatus tom. 3. tract. 5. quist. 19. n. 10.

Quæ licentia debet esse expressa, & in scriptis, ut exprimit Trid. sess. 25. de Regul. cap. 5. Idque etiam pro foro conscientia, Pelliz. de Monial. cap. 3. n. 158. contra plures apud ipsum, qui tenent, licentiam in scriptis requiri solum pro foro externo.

1495 Hinc de licentia expressa Ordinarii ingredi possunt Medici, Chirarghi, Confessarii, Architetti, Muratores, Rabri, Bajuli, Hortulanii, Molitores, & similes. His, & Confessarii Ordinarii licentia dari solet generalis ad semestre, trimestre, aut ad mensem; quo elapsò, renovari debet. Prædicti licentiati, si ingrediantur pro libito extra casum necessitatis, incurvant poenas ex Const. Greg. XIII. v. num. 1504.

1496 Medicus non potest ingredi cum practicis, nec cum alio Medico, nisi pro causa consultationis in casu gravis infirmitatis, & ex speciali pro illis licentia. Et deberet incidere associatus duabus Monialibus maturis, & probis.

1497 Bajuli ingredi possunt ad serendas res magni ponderis alicujus personæ gravis exterræ, Monasterio tamen benemeritæ, juxta prudentis Superioris arbitrium, ut ibi depositæ conserventur pro securitate, & custodia. Quæ res ferre possunt tam bajuli ordinarii virtute licentiae generalis, illa durante, vel alii de speciali licentia.

1498 Si licentia non individuet bajulos, sed absolute concedat Monialibus, ut necessaria suis usibus faciant deferri per bajulos, possunt Moniales variare, si velint, aut semper istud uti; nam cum gratia non distinguat personas, nec nos distinguere debemus, Pelliz. cap. 5. n. 123.

1499 Si bajulus licentiatus sit nominatus, tunc, si infirmetur, requiritur specialis licentia pro alio.

1500 At si eo infirmo, aut insufficiente, casus urgeat: v. gr. quod sit introducendum frumentum, ductor currus, aut equis ducens rationabiliter morari non possit, sed statim recedere debeat; non possit uniter differri

delatio, nec expectari accessus pro licentia novi bajuli, aut pro eodem ductore: Pelliz. cit. num. 125. vult, & quod non possit alius substitui virtute epichejæ, sed quod sit expectanda licentia: quia jura licentiam expressam, & in scriptis exposcent. In his autem casibus urgentibus potest habere locum conseruado.

1501 Sartores licentiaris posse ad ingredientum, tenet Donat. citat. quist. 25. num. 15. cum Bonac. quia Moniales nequeunt pannum commodè adaptare, & forcipibus uti, nec vestium mensuram sumere, si sartores non ingrediantur. Idem docet de Carpenteriis numer. 16. At non posse, dico cum Pelliz. citat. numer. 122. Maxime loquendo de Carpenteriis; quia commodè mensuram calceamenti sumere possunt ex alio calceamento, aut in janua interiori aperta: Sic sartores: at si in aliquo casu sartores non valeant hoc pacto vestes adaptare, remittendum est Superioris iudicio, qui si necessitatem dignoscet, utique potest licentiam concedere.

1502 Licentiaris potest Oeconomus Monasterii ad reperiendam in Archivio scripturam, quæ à Monialibus reperiri non potest.

1503 Item Notarius cum testibus ab stipulandum testamentum Novitiae infirmæ.

1504 Licentiati possunt foemine timoratæ conscientia ad serviendum infirmis, aut decrepitis, si Conversæ sint insufficientes; Donatus cit. quist. 29. & Pelliz. cit. num. 128. cum pluribus, quia tunc sumus in casu necessitatis; quia non debent Moniales diu defistere à Choro. Et Trident. sess. 25. cap. 5. absoluto loquitur: *In casibus necessariis*. Et ibi poterunt permanere, usquequod sufficiente Conversæ. Non posse autem ab Episcopo licentiari, si Conversæ sint sufficientes, quia Episcopus licentiam dare non potest, nisi in casibus necessitatis.

1505 Foemina secularis admitti non possunt pro famulatu particularium Monialium extra casus necessitatis, sine S. Congr. licentia. Foeminae servientes cum licentia admissa, debent servare Claustram; quod si semel egreditantur, non possunt admitti.

1506 Licentias concedere ingredienti Monasteria exempta, seu Regularibus subjecta in casibus necessariis, non spectat ad Superioris Regularis privative quod Episcopos, sed cumulativè: S. Congr. 13. Nov. 1610. Superior Regularis debet eas subscribere post Episcopum S. Congr. 16. Febr. 1627. Et nihil debet addere, aut variare, Matthæucci tom. 1. verb. Claustrum Monialium num. 26.

1507 Possunt intra Monasteria admitti pueri & educandi, quamvis eorum ingressus non ordinetur ad finem Monachatum suscipiendi. Sex autem sunt servanda conditiones. 1. Ut id fiat de licentia in scriptis Ordinarii, qui respectu non exemptarum est Episcopus; respectu exemptarum Superior Regularis. 2. Ut fiat de consensu Superiorissimae, & Monialium, capitulariter praefito. 3. Ut eo vestitu indecent, qui virginali pudicitia, & modestia convenient. 4. Ut nullam secum famulam ducent. 5. Ut ex tempore eamdem servent Claustram, quam Moniales, ita ut si semel exierint, non possint redire. 6. Ut non ingrediantur minores septem annis, nec ibi morentur supra annos 25. sive etatis. Quo elapsso tempore, si non eligat statum Monachatus, aut non exeat, Ordinarius debet ei prescribere tempus ad deliberandum; quo clapsso, licet non incurrit censuras, cum jura de hoc causa minimè loquantur, peccat mortaliter, si habbitum non suscipiat, aut exeat.

Hæc sex conditions prescribuntur à Sacr. Congr. 31. Augusti 1575. pro Monasteriis, in quibus ex confuetudine aut designatione solent admitti educate.

1508 In aliis autem Monasteriis, ultra licentiam Ordinarii, requiritur etiam S. Congr. Episcop. & Regul. licentia. Ex Decr. S. Congr. 27. Maii 1603. Pelliz. cit. cap. 5. à n. 176.

1509 Ulterius aliae due requirent solent conditions. Ut predictis puellis quolibet semestri alimenta anticipate solvantur. 2. ut habitent in loco separato à Monialium dormitorio.

1510 Requiritur licentia S. Congr. ad conjugatas recipiendas, nisi in casu raro, us in n. 1493. Item ad recipiendas viduas, nisi iste ingrediantur ad Monachatum suscipiendum, Donat. tom. 2. tral. 5. q. 28.

1511 In licentiis, quæ solent à Papa concedi fœminis nobilibus ingrediendi Monialium Monasteria, plures solent conditions prescribi, quæ sunt omnino legenda & observanda.

Inter alias est, ut ingrediatur associata à tribus matronis, quas semel electas variare, & mutare non possit; nisi alicujus eorum obit eveniente; & quod Monasteria ingrediantur pro tribus vicibus in totum, non autem eorum singula quolibet anno.

Hinc fit. 1. Ut non possit tribus vicibus singula Monasteria ingredi, sed solum tribus vicibus in totum. 2. Ut non possit ingredi cum duabus matronis, quia tres sunt praefixa ad ejusdem custodiam, & conditio se habet, ut forma Brevis. 3. Ut eas electas non possit ad libitum mutare.

Quod si aliqua infirmetur, sit absens, aut sine fraude recusat, tunc Pelliz. de Monialib. cap. 5. n. 137, cum Peyr. & aliis putat, quod aliam substituere possit, quia gratia est favorabilis, unde prohibere videtur mutationem sociorum voluntariam, minimè necessariam, eò maximè, quia ea propriè non dicitur mutatione, sed iuppletio; ita ille.

1512 Moniales non possunt malefactorem fugientem intra Claustram admittre; quia rigor Claustræ prævalet privilegio immunitatis.

Quod si casu janua aperta, ipse ingredietur, tunc possunt satellites de licentia Ordinarii illum nolentem cogere, ut exeat. Inde Superior longè absit, sufficit consensus Abbatissæ, & discretarum; quia mora hujusmodi malefactorum est periculosa, & timori sacris Sponsis Christi. Hic tamen vi extractus reponendus est in loco sacro, ut immunitate gaudet, si non sit delinquens super crimini bus exceptis; quia remotus fuit è loco sacro, & immuni.

Idem faciendum est, & servandum, si ad aliquam Monialium Ecclesiam configiat. Pelliz. de Monial. cap. 1. à num. 131. ad 134.

1513 Eodem modo est respective discendum de ingressu quoad expellendos fures exire nolentes, & in similibus casibus necessitatis, & attendendum est, an periculum sit in mora.

E G R E D I

1514 Claustræ non possunt Moniales professa sub excommunicatione reservata Papæ, de qua infra de casibus reservatis.

1515 Dantur autem à jure causa necessitatis ad licite egrediendum. Tales sunt epidemia, lepra, pestis, incendium, bellum, inundatio, ruina domus, & similes. Causæ epidemiarum, lepra, pestis, debent esse omnino per ipsos Superiorum, maximè per Ordinarios locorum, in scriptis approbatæ. Hic veniunt infinitates contagiorum, malum Monasterio, aut majori parti minantes.

1516 Incendium debet esse magnum, ita ut Moniales illud extinguere non possint.

1517 In causis incendi, belli, inundationis, &c. expectari debet Superioris licentia, & judicium; ipse namque debet prius sua & peritorum prudentia judicare, an causa sit gravis periculi, & necessitatis, & postea licentiam concedere, & providere necessitatim simul, ac securitati. Quod si tempus non suppetat, sed periculum sit in mora, tunc est necessarius Superiorissimæ, & discre-

tarum

tarum consensus, Mendo ver. Moniales n. 15. Pelliz. de Monial. cap. 5. selt. 2. Melphi in Comp. cap. III. selt. 7.

1518 De exitu Monialis ad fundandum, aut reformandum Monasterium, ad arctiorem Religionem, ratione incorrigibilitatis, &c. agunt Pelliz. cap. 46. ad 56. & cap. 3. à numer. 15. ad 21. & Melphi cit.

C A P U T VI.

D E R E L I Q U I I S.

1519 R Elixiæ insignes sunt Caput, Crux, Brachium, aut illa pars corporis, in qua passus est Martyr, dummodo integræ sit, & non parva, legitimè ab Ordinariis approbata, Urb. VIII. in princ. Breviarii; unde auricula, digitus, &c. vestes Sanctorum, &c. non sunt Reliquiæ insignes.

1520 In Ecclesia, ubi est Reliquia insignis, fieri potest Officium de eo Sancto.

1521 Mortale, & sacrilegium committit, qui Reliquiam furatur, etiam devotionis prætextu, Com. quia devotio non dat jus ad nocendum, aut inferendum injuriam alteri. Documentum rom. 1. p. 2. tr. 14. qu. 56. n. 5.

1522 Parvitas materia à mortali excusat, si tria simul concurrant. 1. Si sit pars minima. 2. Si in Ecclesia illa sint aliae ejusdem Sancti partes. 3. Si non sit Reliquia rara. Ob cuius conditionis defectum, mortale erit fursum minima pars Sancta Spina, aut Crucis. Diana p. 5. ref. 35. quia minima pars talis Reliquiæ, ratione raritatis censetur notabilis. Et alias daretur aditus, ut per plura venialia furta posset Ipoliari Ecclesia insigni & rara Reliquia, qualis est Crux, & Sancta Spina.

1523 Non peccat laicus, si reverenter Reliquiam tangat; liquet ex usu fidelium, qui Reliquias ad collum appensa deferre solent, Bonac. disp. 8. de leg. q. 1. punt. 4. n. 7.

1524 Et quamvis irreverentia sit, cum Reliquia, aut Agno Dei fornicari; non est tamen talis, ut speciem sacrilegii contrahat, Bonac. p. 4. de Reliq. num. 8. Bord. ref. 117. n. 34. quia non violatur locus sacer, aut persona sacra, nec Sacramentum: & Reliquia solum materialiter, seu concomitanter, & per accidens se habet ad fornicationem: v. n. 1533.

1525 Reliquias repertas Sanctorum jam canonizatorum recognoscere, & approbare, spectat ad solos Episcopos de Theologorum, & aliorum piorum virorum consilio, antequam adoracioni exponantur. Conc. Trident. sess. 25. in princ. cap. de Reliq. & Veter. sanct.

Examen Ecclesiast.

Consilium Theologorum est tantum consultivum, unde potest Episcopus contra illud decidere; attendere tamen tunc debet, ut proprium judicium sit rationabilius, & firmius. Quod si non valeat se resolvare, sed sifstat in dubio; recurrente est ad Metropolitanum in Concilio Provinciali, & tunc Episcopi Concili habent votum decisivum, quia sunt collegæ in exercitio Concili; & à Concilio decisio petitur, non consilium. Requiritur autem major suffragiorum pars.

1526 Ad probandum & decidendum identitatem Reliquiarum, non requiritur evidencia, & certitudo physica; alias neque miracula pro canonizatione Sanctorum possent probari, quia quilibet miraculo posito, semper est intellectus, aliquid invenire, quod possit opponere, & locum dubitationi aperire, Diana p. 2. tral. 25. ref. 51. Ambr. Morales apud ipsum.

Sed sufficit certitudo practica, seu moralis, ex rationibus probabilibus orta, animum prudentis moventibus ad verisimiliter & pie credendum, ita esse, ita ut nihil sit, quod dedebeat, aut contradicat. Constat ex verbis Concil. Qua veritati & pietati consentanea judicaverit. Et ex cap. Placuit de consecr. distinct. 1. ubi Reliquia illa veneranda dicuntur, quæ sunt certæ, hoc est, non evidenter, sed ex rationibus probabilibus. Et ille certus dicitur, qui probabiliter, non temere credit, Mald. & Sil. apud Dianam cit.

1527 Hoc præmisso, pluribus modis potest identitas Reliquiarum probari. Primo, Bullis Pontificiis, aut instrumentis publicis, sive instrumentum sit consecratum per personam Ecclesiasticam, sive laicam: Notario namque fidès datur ob conditionem personæ publicæ & jurata, ratione officii.

Secundo; probat scriptura authenticæ, subscripta scilicet à Superiore, & duobus testibus; vel quæ habet sigillum, & Superioris subscriptionem.

Scriptura non authenticæ, si sit antiqua, & apud Reliquias reperta, probat. Hostiensis in cap. 2. de Reliq. & ex pluribus juribus apud Graff. part. 1. lib. 2. cap. 66. numer. 13. Quod est verum, si non agatur de præjudicio tertii; tunc namque scriptura non creditur, nisi sit subscripta, & authenticæ, cap. Cum à nobis, de testim. Glosa verb. subscriptione cap. 4. dif. 110. Graff. cit. numer. 25. Vel nisi ex approbatione Reliquia vi talis scripturæ, aliquid certò moraliter sequatur, quod veritati Reliquiæ contradicat.